

هنقارما

الناز قلی زاده

پرنده‌ها دندان ندارند! خداوند به جای فک و دندان، به پرنده‌ها منقار داده است. این منقار بسیار سبک و زن است؛ چون پرنده‌ها پرواز می‌کنند و باید سبک باشند. شکل منقار هر پرنده، مناسب با غذا و محیط زندگی اوست. در این شماره‌ی رشد دانش‌آموز با منقارها، شکل‌ها و کارهایشان آشنا می‌شویم.

پرنده‌ی آب شکاف می‌تواند با منقارش ماهی را از روی سطح آب بگیرد. منقار پایینی، بلندتر است. او آن را داخل آب قرار می‌دهد و حرکت می‌کند تا ماهی‌های نزدیک به سطح آب را بگیرد.

منقار ضخیم و مخروطی شکل **سهره** برای شکستن پوست دانه‌های محکم مناسب است.

پرنده‌ی شهدخوار؛ منقاری خمیده دارد. منقاری بلند و لوله‌ای شکل برای بیرون کشیدن شهد گل‌ها.

مگس‌گیر سینه‌سرخ، حشره می‌خورد. منقار این پرنده مناسب گرفتن حشرات است.

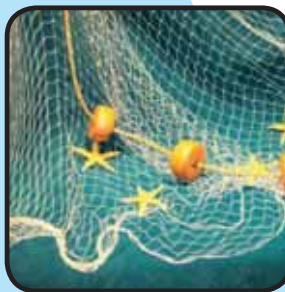

نگذار منقارت بلند شود!

ما فقط سطح منقار پرندگان را می‌بینیم. جنس این لایه‌ی بیرونی منقار، مثل ناخن ما از جنس کراتین است. اگر این پوشش بشکند و ترک بردارد، دوباره درست می‌شود. منقار بر اثر کار و تغذیه، ساییده می‌شود. اما دوباره رشد می‌کند. حتماً پرنده‌های زندانی در قفس را دیده‌اید. این پرنده‌های اسیر، در طبیعت به دنبال غذا نمی‌روند. به همین علت منقارشان بلند می‌شود. آن‌ها هم منقارشان را به هر جا می‌سایند تا کمی کوتاه شود!

پرواز راحتتر

پرنندگان منقارهایی سبک دارند. سبک بودن منقار به آن‌ها کمک می‌کند تا راحت پرواز کنند. منقارها به طرف جلو، نازکتر و تیزتر می‌شوند. مثل نوک هواپیماها و کشتی‌ها. این شکل منقار در پرنندگان، به آن‌ها کمک می‌کند تا راحتتر پرواز کنند. یعنی در برابر هوا مقاومت کمتری داشته باشند.

کیسه‌ی پایین منقار پلیکان‌ها برای گرفتن ماهی‌ها مناسب است. پلیکان مقدار زیادی آب و ماهی وارد منقارش می‌کند و آن را می‌بندد. بعد، کم کم آب را خارج می‌کند. آن وقت ماهی‌ها می‌مانند و شکم او!

فلامینگو می‌تواند با منقارش آب را تصفیه کند. یعنی جلبک‌ها و جانوران ریز آب را بخورد.

دارکوب منقاری قوی دارد. او منقارش را به تنه‌ی درختان می‌کوبد. پوست درخت با این کار سوراخ می‌شود. سپس دارکوب با زبان بلندش، حشرات را شکار می‌کند.

پرنده‌ای به نام **پاکلان**، با نوک تیز و نیزه‌مانندش، ماهی و قورباغه شکار می‌کند.

منقار را ببین غذا را بشناس!

اگر با دقت به منقار پرنده‌ها نگاه کنیم، می‌توانیم غذایشان را حدس بزنیم. وقتی غذای پرنده‌ای را بدانیم، محل زندگی‌اش را هم حدس می‌زنیم. پرنندگان با منقارهایشان غذا می‌خورند، لانه می‌سازند یا شکار می‌کنند.

توکا منقاری بلند و قوی دارد. او با منقارش برگ‌ها و شاخه‌ها را کنار می‌زند. سپس میوه‌ها را از شاخه می‌چیند. به بالا پرتاب می‌کند و می‌خورد.

منقار **عقاب‌ها** برای پاره کردن طعمه مناسب است. اما مثل یک دستگاه چندکاره عمل می‌کند. سر منقار، مثل سوراخ‌کننده (دریل) است. بعد که منقار باز می‌شود، مثل قیچی عمل می‌کند. انتهایش هم مثل انبردست و اره است.